

Militairen op bedevaart in Lourdes

“Rangen en standen vallen hier weg”

Stoere militairen die eerbiedig knielen voor een beeltenis van Maria. Mannen en vrouwen in uniform die in rijen van drie marcheren naar de heilige grot. En de jonge cadet die in tranen uitbarst bij het branden van een kaarsje tijdens de afsluitende viering. Het lijkt tegenstrijdig maar in Lourdes kan het. Meer dan tienduizend militairen van over de hele wereld ontmoeten elkaar jaarlijks in dit Zuid-Franse dorp tijdens de Internationale Militaire Bedevaart.

TEKST & FOTO'S: JOLIJN VAN HARTEN

“Voorwaarts mars!”, roept luitenant eerste klas Ramon Bos. Een groep van zo'n honderd Nederlandse militairen marcheert naar de grot waar het in Lourdes allemaal om draait. Voorop loopt Marco Valentijn (25) met de Nederlandse vlag. Samen met acht andere cadetten van de Koninklijke Militaire Academie (KMA) is hij het paradepaardje van Nederland. “Bij alle activiteiten dragen we de vlag. Dat is een bijzondere taak. Je bent als het ware het visitekaartje van de Nederlandse groep militairen”. Omdat Marco herstelt van ziekte is, had hij wat tijd over en bood hij aan om mee te gaan naar Lourdes om de vlaggenwacht op zich te nemen. Hij gelooft weliswaar niet in God, “maar het leek me leuk om met zoveel militairen uit verschillende landen bij elkaar te zijn. Bovendien was ik nieuwsgierig. Waarom trekken er elk jaar zoveel gelovigen naar Lourdes. Wat trekt hen? Wat maakt die stad tot dat speciale bedevaartsoord?”

Heilige plek

Vroege zonnestralen werpen een gouden gloed over het Mariabeeld in de grot. De vlaggenwacht stelt zich op aan de zijkant. De rest van de groep zoekt een plek op de bankjes voor het altaar op deze heilige plek. Jong en oud, soldaat en generaal, katholiek en protestant. Iedereen zit door elkaar heen. “Rangen en standen vallen hier weg”, vertelt marineveteraan Henk van Boxtel (57). “Iedereen is hier gewoon ‘je’ en ‘jij’. Als militairen onder

“Maria doet me niet veel, maar het samen zijn vind ik heel mooi”

Nederlandse Libanon-veteranen bij de grot van Lourdes.

elkaar begrijpen we elkaar.” Een paar mannen met leren jassen blijven achteraan staan. Ze noemen zich de Blauwe Baretten, de Libanonveteranen. “Zij hebben vrienden verloren tijdens de missie in de jaren '80 in Libanon en voelen zich vaak niet gehoord en begrepen met hun verhaal. Voor hen is het helend om in de context van de Militaire Bedevaart in Lourdes samen te zijn en met elkaar te praten”, vertelt vlootaalmoezenier Jan Wolters.

“Het gedeelde geheim trekt hen naar Lourdes. Probeer dit niet wetenschappelijk te verklaren, want dan ligt dat gedeelde geheim op straat. De kracht van Lourdes vindt plaats in het verborgene. Een keer per jaar mogen de oudgedienden weer in hun uniform militair zijn. Het

is een herinnering aan de tijd dat ze fysiek op hun top waren. Tegelijkertijd lopen ze als een klein kind met een kaarsje in de hand.”

Een groep Kroatische militairen passeert. Voorop de vlag en de muzikanten, daarachter 1200 mannen en vrouwen die uit volle borst het volkslied zingen. Verderop klinken de doedelzakken van de Ieren. Voor een buitenstaander is het net een militaire kermis. Volgens de vlootaalmoezenier moet je daar doorheen kijken. “Hun verhalen krijgen hier de ruimte. Het ene moment is het één grote nationalistische vertoning, het andere moment zijn al die militairen samen in gebed.” In de ondergrondse kerk marcheren de muziekkorpsen binnen. Een spectaculaire lichtshow hitst de hele menigte

Waar de hemel de aarde raakt

In de achttiende eeuw was Lourdes nog een onbekend dorpje aan de voet van de Pyreneeën. Molenaarsdochter Bernadette Soubirous dwaalde er op 11 februari 1858 als veertienjarige langs de rivier de Gave. In een grot verscheen aan haar een ‘mooie dame, gekleed in het wit met blauwe ceintuur en op beide voeten een gele roos’. Dat gebeurde nog verscheidene keren. Nu gaan jaarlijks vijf miljoen mensen op bedevaart naar Lourdes. Het wordt daarom ook wel een plaats genoemd waar ‘de hemel de aarde raakt’. Zowel voor de zieken als gezonden is het een plek van gebed, bezinning en ontmoeting. Na de Tweede Wereldoorlog besloten Franse en Duitse aalmoezeniers een keer per jaar elkaar in Lourdes te ontmoeten. Om te voorkomen dat er ooit weer een Europese oorlog zal uitbreken. In 1958 was de eerste Militaire Bedevaart, een jaar later deden ook Nederlanders mee. Tegenwoordig komen zo’n tienduizend militairen uit tientallen landen in de meimaand naar Lourdes.

op. Het ene land wordt met een nog luider applaus ontvangen dan het andere. Na een uur schreeuwen en klappen zet het orgel een rustige melodie in. De zaal wordt stil. Met gezang en gebed wordt het weekend geopend. Het nationalisme verdwijnt voor even. “We bidden samen met de woorden die de Zoon ons leerde. Zo zijn we verenigd door één Vader en eenzelfde gebed.” En zo wordt het thema van deze militaire bedevaart ingeluid. De duizenden militairen buigen hun hoofd en sluiten hun ogen. Het *Onze Vader* in tientallen talen galmt door de ruimte.

Vlaggenwachter Marco staat voorin de zaal. Hij blijft strak voor zich uit kijken. Dit gebed kent hij niet, maar hij vindt het indrukwekkend om te zien hoe overtuigd al die mensen hun geloof belijden. “Maria doet me niet veel, maar het samen zijn vind ik erg mooi”, vertelt hij. Hij vond het eerst wel lastig om als ongelovige deel te nemen aan de mis, maar al snel merkte hij dat niemand het erg vond dat hij ertussen zat. “Ik had een paar maanden geleden nooit gedacht dat ik in Lourdes met de vicaris-generaal al mijn ervaringen van tijdens mijn uitzending naar Afghanistan zou delen”, zegt Marco lachend. “Het Lourdesgevoel zorgt ervoor dat je heel gemakkelijk de diepte in gaat met mensen.”

Ook oudluchtmaachtpredikant Ton (90), die zijn achternaam liever niet vermeld ziet, voelde zich als protestant

“Ik stelde me open voor de gebeden van de mensen om me heen en ik werd op dat moment tot tranen toe geroerd”

de eerste keer dat hij in Lourdes was, een vreemde eend in de bijt. Tijdens de destijds verplichte lessen van de geestelijke verzorging, ging hij in op de vragen van militairen over Lourdes. “Na vier lessen dacht ik: wat sta ik hier eigenlijk uit mijn nek te kletsen? Ik ben er zelf nog nooit geweest”, vertelt Ton. Als eerste predikant van de Nederlandse krijgsmacht ging hij mee met de Internationale Militaire Bedevaart. Lachend vertelt hij over de aalmoezenier die hem uitnodigde voor de afscheidsbijeenkomst. “Die aardige man zei: ‘Dominee, er zal menig ‘weesgegroeitje’ voor u op gaan vanmiddag.’” Volgens Ton moeten we meer naar de overeenstemming kijken in de christelijke leer. “Zowel protestanten als katholieken leren over barmhartigheid voor onze naasten.” Inmiddels is de predikant al meer dan dertig keer naar Lourdes geweest. “Wat mij hier zo raakt, is de enorme aandacht voor de zieken. Ik zie hoe deze mensen opleven door de kracht die zij in Lourdes ontvangen. Die paar dagen in deze stad geeft ze moed voor een heel jaar.”

Even later wordt hij door zijn vrouw naar de befaamde heilige waterbron geduwd. “Hier vind ik de kern van deze plaats”, vertelt Ton. Of het nou Maria was die aan Bernadette verscheen of een vrouwelijke verschijning van de heilige Geest, volgens de luchtmachtpredikant draait het erom dat wat tussen jou en God instaat, wordt weggewassen. Dat uit zich in de bron bij de grot. Tons vrouw neemt elk jaar dertig liter water van de bron mee naar huis. “Hiermee kunnen we er weer een jaar tegenaan”, zegt ze lachend. “Ik knap er fysiek van op. Er is niets anders dat verklaart waarom ik de negentig heb gehaald”, vertelt Ton met een glimlach. “Als relatief gezonde sta ik aan de zijlijn en word ik telkens geconfronteerd met mijn zegeningen.” Hij vertelt over een ontmoeting met een jonge Franse soldaat: “Hij was dusdanig gewond geraakt tijdens een uitzending naar Afghanistan, dat alleen zijn hoofd nog functioneerde. Maar de glimlach waarmee hij me aankeek bij de vredegroet, raakte mij diep. Dat is een onvergetelijk geschenk.”

Flesje als souvenir

Bij de bron staan veel mensen met flesjes. Ook de Nederlandse cadet Jantine van Veldhuisen (22) vult er een paar. “Ik neem deze als souvenir mee naar huis. Zelf ben ik protestants en geloof ik absoluut in God. Dit water van Lourdes is niet heilig en heeft heus geen genezende kracht, maar het is gewoon leuk om iets uit

Nederlandse militairen marcheren met de nationale driekleur voorop naar de kerk van Lourdes.

Lourdes mee te nemen.” Marco staat erbij te kijken, maar hij hoeft geen flesjes te vullen. “Ik sta open voor geloven en spiritualiteit, maar ik wil niet in een hokje geplaatst worden. Het is te simpel om God als antwoord te geven op alles wat onverklaarbaar is.”

Voor de laatste keer dit weekend marcheert de Nederlandse groep naar het centrale heiligdom van Lourdes. De cadetten mogen kaarsjes aansteken voor de gebeden van de aanwezigen. Behoedzaam lopen ze een voor een naar voren. “Ik stelde me open voor de gebeden van de mensen om me heen”, vertelt Marco. Hij pakt een kaarsje en steekt dit aan. “Op dat moment werd ik tot tranen toe geroerd.” De jonge militair weet er niet goed raad mee. De aalmoezenier noemt het ‘een cadeautje’. “Ik weet nog niet precies wat ik ervan moet vinden.” Maar bijzonder vond hij het wel.

Die avond ontmoeten de jonge militairen elkaar op één van de bruggen die de oevers van de rivier de Gave met elkaar verbindt. De Duitsers en Fransen, de Bosniërs en Kroaten, de Polen en Amerikanen: allemaal zingen, dansen en proosten ze op het leven en de vrede. De haat uit de oorlogstijden telt niet meer. “Natuurlijk zijn we allemaal verschillend, maar allemaal strijden we voor een betere wereld”, schreeuwt Jantine boven de muziek van een militair fanfarekorps uit. “Mag ik jouw gevechtspak?”, vraagt een Engelse jonge militair aan een Nederlandse cadet. “Dan krijg jij het mijne”, voegt hij er met een glimlach aan toe. De jongens wisselen van tenue en slaan elkaar gebroederlijk op de schouders. De veteraan had gelijk. In Lourdes vallen grenzen en verhoudingen even helemaal weg. ■